

Vrata je odprlo Središče inovativnih tehnologij APILAB – HIŠA KRANJSKE ČEBELE v Višnji Gori

V Višnji Gori je v sredo, 3. novembra, potekalo slovesno odprtje Središča inovativnih tehnologij APILAB – Hiša kranjske čebele, ki je prva doživljajska zgodba kranjske sivke v Sloveniji. Gre za edinstven preplet podjetništva in čebelarstva, sodobne tehnologije z ohranjanjem naravne in kulturne dediščine, inovativnih pristopov in tradicije.

Objekt nekdanje stare šole v Višnji Gori, ki bdi nad slikovitim srednjeveškim trgom, je postal prva slovenska hiša z imenom kranjske čebele. Pripoveduje zgodbo slovenske avtohtone in druge najbolj razširjene čebelje vrste na svetu. Matice kranjske sivke je v svet poslal prav podjetni Emil Rothschild z bližnjega gradu Podsmreka, njegov oče, dr. Filip Rothschild, pa je prvi popisal kranjsko sivko. Središče inovativnih tehnologij ApiLab – Hiša kranjske čebele je postalo poučen labirint, ki ga je navdihnil čebelji svet, in prostor za snovanje idej ter podjetniških poletov v občini Ivančna Gorica in širše. V hiši bo obiskovalec lahko pokukal v žive panje s kranjsko sivko in z digitalnimi orodji spoznal delo družine Rothschild, zagotovo pa bo vznemirljivo prespali v panju – inovativnih nastanitvenih kapacitetah čisto na vrhu hiše, kjer so sobe zasnovane v obliki lesenih satnih celic. Naložbo je vodila Občina Ivančna Gorica, naložbo pa sta sofinancirali Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Republika Slovenija.

Ob odprtju je slavnostni govor, **predsednik Vlade Republike Slovenije Janez Janša**, poudaril, da je šlo

Hišo kranjske čebele so odprli (od leve proti desni) minister Zdravko Počivalšek, predsednik ČZS Boštjan Noč, premier Janez Janša, župan Dušan Strnad in minister Zvonko Černač.

v Višnji Gori za izjemno zahteven projekt. Veseli ga, da je objekt nekdanje stare šole dobil namen, kjer se povezujeta tradicija in prihodnost. »Vsebinska, ki ste jo zelo posrečeno združili v tej stavbi in opremi, omogoča tako spomin in ukvarjanje z dejavnostjo, ki ohranja življenje, kot tudi usposabljanje za nove tehnologije,« je povedal Janša v nagovoru. V nadaljevanju se je zahvalil »motorju« projekta, županu Dušanu Strnadu in predsedniku ČZS Boštjanu Noču, ki sta združila moči in za Slovenijo naredila nekaj, kar bomo lahko pokazali znotraj naše dežele kot tudi preko meja še dolgo v prihodnosti. Povedal je še, da so za izvedbo projekta združili občinska, državna in evropska sredstva, ter Hiši kranjske čebele zaželel veliko marljivih, pa tudi radovednih in radoživih obiskovalcev.

Župan Dušan Strnad je povedal, da je vrata odprla ustanova, ki bo delovala kot preplet sodobne tehnologije

Središče inovativnih tehnologij ApiLab

Ambientalni prostor z živimi čebelami

Foto: Gašper Stopar

Razstavnici del Hiše kranjske čebele pripoveduje zgodbo o kranjski čebeli in družini Rothschild iz Podsmreke.

z namenom ozaveščanja o pomenu opraševalcev s poudarkom na kranjski sivki. Poleg tega bodo podjetniki in drugi zainteresirani v hiši deležni številnih predavanj, usposabljanj in delavnic. Omogočen je tudi dostop do sodobne 3D-tehnologije. V zgradbi so tudi nastanitveni moduli, ki so nekaj posebnega, in kavarna Medarna, kjer se bodo meščani Višnje Gore in obiskovalci lahko družili. *»Namen je, da v hiši vrvi kot v panju, tako obiskovalcev kot inovativnih idej. Nad vse ponosen sem na ta velikanski skupni uspeh. Verjamem, da bo projekt pripomogel k še hitrejšemu razvoju Občine Ivančna Gorica in da bo tudi po njegovi zaslugi življenje v naši občini še naprej prijetno in domače.«* Odprtja sta se udeležila tudi **gospodarski minister Zdravko Počivalšek** in **kohezijski minister Zvonko Černač**. Prav slednjima se je župan Strnad zahvalil za posluš države pri projektu. Župan se je zahvalil še zaposlenim v občinski upravi, ki so več mesecev bdeli nad projektom, vodstvu ČZS, Regionalni razvojni

agenciji Ljubljanske urbane regije ter številnim izvajalskim podjetjem. Zahvalo je izrekel tudi donatorjem muzejskih predmetov – družini Koželj in Čebelarstvu muzeju Radovljica – in prebivalcem mestnega jedra Višnje Gore, ki so imeli posluš in razumevanje v času gradbenih del.

Minister Počivalšek je po ogledu notranjih prostorov povedal, da gre za večplastno pridobitev, ki na edinstven način predstavi kranjsko čebelo. *»Čebela je na nek način tudi zaščitni znak Slovenije. Verjamem, da bomo s takimi zgodbami naredili še veliko dobrih turističnih ponudb, in tudi tukaj za Višnjo Goro lahko rečem, da je to nekakšna božja pot za našo kranjsko čebelo.«*

Predsednik ČZS Boštjan Noč je prepričan, da bo s pomočjo te hiše naša čebela še bolje predstavljena naši in tuji javnosti. Hiša na edinstven in zelo sodoben način predstavi čebelo in čebelarstvo nasploh. *»Prepričan sem, da bo v Hiši kranjske čebele vsakdo našel nekaj zase in da bo*

Izjava Boštjana Noča, predsednika ČZS, ob odprtju Hiše kranjske čebele

Kranjska čebela, naš čebelarški in slovenski ponos. Slovenci se velikokrat poistovetimo z lastnostnimi naše čebele, kot so: modrost, organiziranost, urejenost, marljivost, delovne in socialne vrednote.

Rojstni kraj naše avtohtone čebele kranjske sivke je Višnja Gora, in prav zato velika podpora mene osebno in ČZS projektu Hiše kranjske čebele. Prepričan sem, da bo s pomočjo te hiše naša čebela še bolje predstavljena naši in tuji javnosti. Hiša na edinstven in v delu tehnološko zelo sodoben način predstavi čebelo, družino Rothschild in čebelarstvo nasploh. Prepričan sem, da bo v Hiši kranjske čebele vsakdo našel nekaj zase in da bo obisk te pustil trajen in neizbrisljiv pečat. Moja želja je, da bo hiša središče izobraževanj s področja čebelarstva za okoliške čebelarje in tudi širše. Izziv bo tudi izkoristiti podjetniški potencial med

čebelarji, saj Središče inovativnih tehnologij ApiLab to tudi omogoča.

V mojem osebnem imenu in imenu ČZS gredo čestitke za izvedbo projekta ekipi Občine Ivančna Gorica na čelu z županom Dušanom Strnadom in ekipi Zavoda Prijetno domače. Ekipi zavoda želim uspešno upravljanje hiše, predstavljati kranjsko čebelo je odgovorno, a tudi ponosno delo.

Prepričan sem, da bo odslej poleg polža ponos Višnje Gore tudi kranjska čebela. Čebelarji ČD Stična in ČD Krka Zagradec, lahko ste ponosni, da živite v občini, kjer se bo odslej s Hišo kranjske čebele predstavljala naša čebela, enak ponos ob odprtju te hiše, sem prepričan, čutijo vsi dolenski in tudi slovenski čebelarji. Kranjska čebela je pač ena in edina, preprosto naša – slovenska!

obisk pustil trajen in neizbrisljiv pečat. Moja želja je, da bo hiša središče izobraževanja s področja čebelarstva za okoliške čebelarje in tudi širše. Izziv bo tudi izkoristiti podjetniški potencial med čebelarji, saj Središče inovativnih tehnologij ApiLab to tudi omogoča.« Ob tej priložnosti pa je županu Dušanu Strandu in Maji Lampret, direktorici Zavoda Prijetno domače, ki bo upravljal s Hišo kranjske čebele, podaril brezplačni tečaj za čebelarje začetnike. V kulturnem programu otvoritvene svečanosti so se predstavili kulturni ustvarjalci različnih generacij: Pevski zbor Podružnične šole Višnja Gora, Vokalna skupina Višnjanski fantje in domačin Marko Vozelj. Blagoslov je opravil stiški opat Maksimilijan File.

Gašper Stopar

Hostel v Hiši kranjske čebele

Foto: Gašper Stopar

Rothschützev listovni panj

Simon Golob

svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

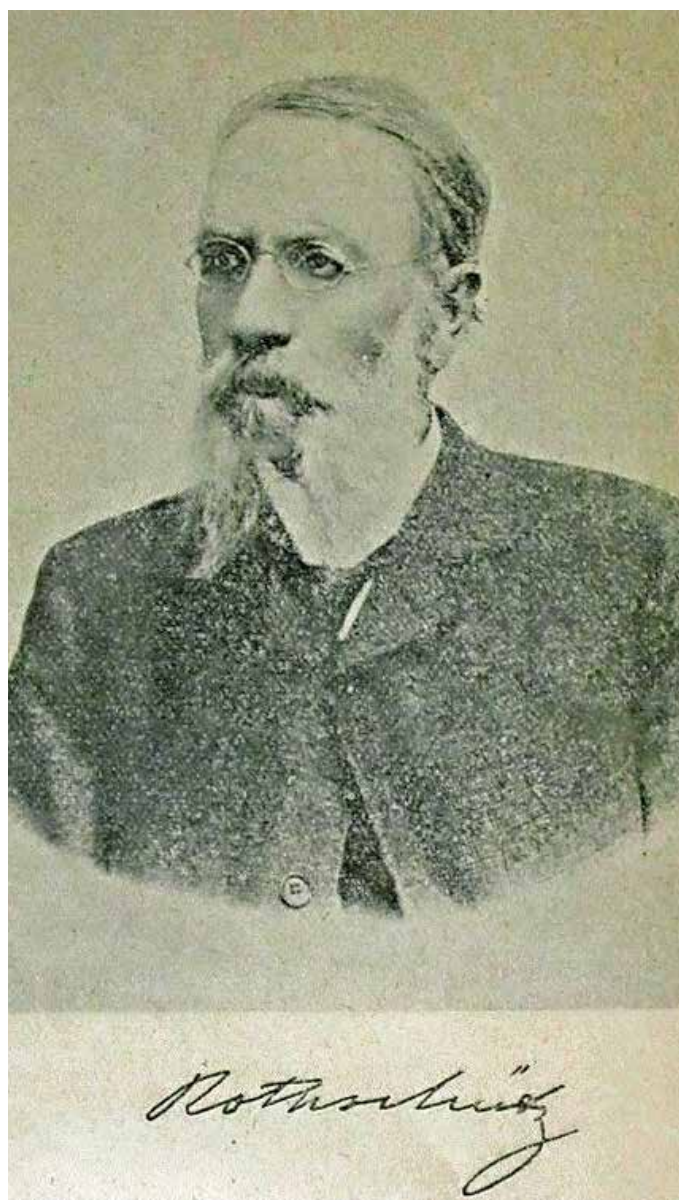
simon.golob@czs.si

V čebelarskem svetu je dolgo veljalo, da je prvi listovni panj zasnoval nemški čebelar in učitelj Adolf Alberti (njegov panj je kot osnovo za svoj AŽ-panj izbral tudi Anton Žnideršič). Dvomov o tem pa v literaturi, razen redkih objav v glasilu *Slovenski čebelar* (predvsem v starejših številkah), ni bilo. Avtorji teh objav pa so nastanek prvega listovnega panja uvrščali v slovenski prostor ter v čas nekaj let pred nastankom Albertijevega panja. Kot avtor se pogosto omenja čebelar, podjetnik in trgovec s čebelami, čebelarsko opremo ter konstruktor čebelarske opreme in panjev Emil Rothschild (izg. Rotšic) z gradu Podsmreka pri Višnji Gori.

Omenjeni je bil tudi prvi predsednik Kranjskega društva za umno čebelarstvo (1873) ter avtor številnih strokovnih knjig in člankov, kjer je poleg opreme veliko promoviral tudi pred tem malo poznano kranjsko čebelo. Iz njegovega čebelnjaka je bil poslan vzorec kranjskih čebel dr. Avgustu Pollmanu, kateri je kranjsko čebelo prvi znanstveno opisal, poimenoval in uvrstil v sistematiko.

Pa mu lahko poleg vseh zaslug za promocijo in razširjenost kranjske čebele pripišemo tudi zasluge za izdelavo prvega listovnega panja?

Dejstvo je, da je bil Emil Rothschild (1836–1909) v drugi polovici 19. stoletja izredno dejaven na različnih področjih, tudi pri snovanju čebelarskega orodja in opreme. Izdeloval in konstruiral pa je tudi panje. V

Emil Rothschild (1836–1909)

Foto: Arhiv ČZS